

OP RYHMÄN LUOTETTAVAN HALLINNON PERIAATTEET

Sisällys

1	Asiakirjan perustiedot	2
2	Taustaa	3
3	OP Ryhmän hallinnon järjestäminen	4
3.1	OP Ryhmän rakenne	4
3.2	Osuuspankit	5
3.3	Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt	9
4	Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisointi.....	10
5	Hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen	11
6	Luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon varmistaminen (Fit & Proper)	11
7	Eturistiriitojen hallinta.....	12
8	Palkitseminen.....	13
9	Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistle blowing)	13
10	Tietojen julkistaminen	13

LIITEET Periaatteiden asemoituminen sääntely- ja ohjeistuskehikossa
OP Ryhmän hallintorakenne

1 Asiakirjan perustiedot

Luokka	1., Ohjeen antaminen perustuu TYL 17 §:ään.
Kohderyhmä	Kaikki OP Ryhmän yhteisöt
Tarkoitus	Periaatteissa linjataan OP Ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestäminen hallinnon luotettavuuden näkökulmasta. Luotettavan hallinnon periaatteet velvoittavat kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä, ellei asianomaisessa ohjeen kohdassa ole rajattu sen soveltamista joltain osin
Tausta	<p>OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet ovat osa Ryhmän luotettavan hallinnon viitekehystä. Ne linjaavat Ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestämistä, eturistiriitojen hallintaa, liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisoimista, tietojen julkistamista sekä rikkomusten ilmoittamiseen käytettävää riippumatonta ilmoituskanavaa koskevat yleiset periaatteet.</p> <p>Talletuspankkien yhteenliittymälaki edellyttää, että yhteenliittymän keskusyhteisö antaa jäsenpankeille luotettavaa hallintoa koskevan sitovan ohjeistuksen. Ohje on yhteenliittymään kuuluvia yhteisöjä sitova, ellei ohjeen kohdassa erikseen todeta sen olevan suositusluonteinen.</p> <p>Nämä periaatteet koskevat soveltuvin osin kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä. Ryhmän yhteisöjen ulkoilla toimivat sivukonttorit ja tytäryhtiöt noudattavat näitä periaatteita ottaen lisäksi huomioon paikallisen lainsäädännön asettamat rajoitteet ja paikallisen sääntelyn mahdolliset ankarammat vaateet.</p> <p>Osuuspankin hyvän hallinnon periaatteet on yhdistetty Luotettavan hallinnon periaatteisiin vuonna 2018.</p>
Päivitystiheys	Periaatteiden ajantasaisuus tarkistetaan vähintään vuosittain ja niitä päivitetään tarvittaessa.
Jatkotoimenpiteet	<p>OP:n yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen hallitukset merkitsevät periaatteet tiedoksi ja niissä yhteisöissä, joissa on hallintoneuvosto, vievät sen tiedoksi myös hallintoneuvostolle. Muissa OP Ryhmään kuuluvissa yhteisöissä hallitus vahvistaa periaatteet.</p> <p>Ryhmän yhteisöt voivat tarvittaessa laatia omia, ryhmätason ohjeistusta tarkentavia ohjeitaan. Yhteisöt päivittävät tällöin omat ohjeensa säännöllisesti vastaamaan ryhmätason ohjeistusta.</p>

Hyväksyjä ja pvm	OP Osuuskunnan hallintoneuvosto 13.2.2019
Katselmointipvm	17.1.2019
Jatkovaltuutus	
Valmisteluorganisaatio	Keskusyhteisön laki ja compliance, Ryhmän lakiasiat / Corporate Governance
Yhteyshenkilö	Eeva Lipasti
Turvaluokitus	OP-Sisäinen
Merkittävimmät päivitysmuutokset	Osuuspankkien mallisääntöuudistuksen ja keskusyhteisön organisaatiomuutoksen huomioiminen sekä keskusyhteisön johtokunnan ohjaus- ja compliancevaliokunnassa vahvistetun osuuspankkien hallitusten riippumattomuusvaatimukseen liittyvän "comply or explain" -periaatteen sisällyttäminen dokumenttiin.

2

Taustaa

OP Ryhmässä toimitaan Ryhmän arvojen – ihmisläheisyys, vastuullisuus ja yhdessä menestyminen – sekä Ryhmän hallintoneuvoston vahvistamien hyvän liiketavan periaatteiden mukaisesti.

Ryhmän arvoja ja hyvän liiketavan periaatteita toteutetaan osaltaan järjestämällä Ryhmän ja sen jokaisen yhteisön hallinto luotettavasti. Luotettavan hallinnon järjestämisen perimmäisenä tavoitteena on varmistaa toiminnan vakaus ja jatkuvuus ja näin edistää Ryhmän omistaja-asiakkaiden etua.

Luotettavaan hallintoon kuuluu, että Ryhmässä kokonaisuutena ja sen yhteisöissä

- on dokumentoitu organisaatorakenne, jossa valta-, vastuu- ja raportointisuhteet ovat selkeät,
- hallintoelimet ovat monimuotoisia; niiden jäsenillä on monipuolisesti osaamista ja kokemusta, sukupuolten ja eri ikäryhmien edustus hallintoelimissä on riittävä ja alueellinen edustavuus toteutuu,
- hallintoelimet arvioivat säännöllisesti toimintaansa,
- ylimpään ja toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt ovat luotettavia, tehtävään sopivia ja ammattitaitoisia,
- eturistiriitatilanteet hallitaan,
- riskienhallinta compliance-toiminta ja sisäinen tarkastus on järjestetty liiketoiminoista riippumattomasti,

- palkitsemisen periaatteet tukevat tavoitteiden saavuttamista eivätkä houkuttele ottamaan linjattua riskinottoa suurempaa riskiä,
- toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja toiminnan luotettavuuden näkökulmasta olennaiset tiedot julkistetaan,
- henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista riippumatonta kanavaa käyttäen.

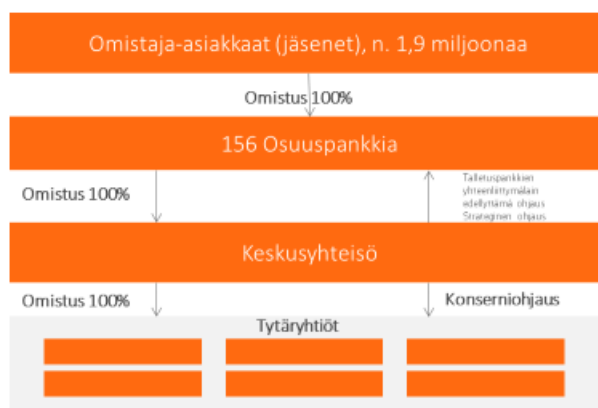
Nämä periaatteet linjaavat OP Ryhmän hallinnon järjestämisen keskeiset toimintatavat luotettavuuden näkökulmasta.

3 OP Ryhmän hallinnon järjestäminen

3.1 OP Ryhmän rakenne

OP Ryhmän muodostavat ryhmään kuuluvat itsenäiset osuuspankit ja niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen. Jäsenluottolaitoksiin kuuluvien luotto- ja rahoituslaitosten lisäksi OP Ryhmään kuuluu myös muita yrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat ryhmään kuuluvat vakuutusyhtiöt, joiden kanssa yhteenliittymä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Lisäksi ryhmään kuuluu sairaalatoimintaa harjoittava Pohjola Terveys Oy.

OP Ryhmän rakenne

Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille ja keskusyhteisökonserniin kuuluville yhteisöille ohjeet niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta, sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa, ja valvoo ohjeiden noudattamista.

OP Ryhmän keskusyhteisössä johtokunta ja muissa ryhmän yhteisöissä hallitus huolehtii hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vastaa siitä, että yhteisölle on vahvistettu selkeä organisaatorakenne ja valta-, vastuu- ja raportointisuhteet on määritelty ja dokumentoitu. Johtokunnan / hallituksen tulee myös säännöllisesti arvioida organisaation ja raportoinnin toimivuutta, ja sen tulee viipymättä toteuttaa toimenpiteet mahdollisten puutteiden korjaamiseksi.

Keskusyhteisössä johtokunta ja muissa Ryhmän yhteisöissä hallitus varmistaa, että yhteisöllä on riittävät sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja compliance-toimintaa koskevat menettelytavat ja toimintaohjeet, vastaa riskienhallintajärjestelmien riittävydestä, vahvistaa liiketoiminnan tavoitteet ja riskinottoa ja eri riskilajeja koskevat riskirajat sekä valvoo ja seuraa säännöllisesti yhteisön liiketoimintaa, riskinottoa ja riskitilannetta.

OP Ryhmän keskusyhteisössä hallintoneuvosto valvoo johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa hallintoa ja sitä, että Ryhmän toimintaa ohjataan ja keskusyhteisökonsernia johdetaan asiantuntevasti ja huolellisesti keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukaisesti. Myös osuuspankeissa hallintoneuvosto valvoo osuuskuntalain mukaisesti hallituksen ja toimitusjohtajan johtamaa pankin hallintoa (hallintoneuvoston yleinen valvontavelvollisuus).

Ryhmän yhteisöissä toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta sovittujen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti ja raportoi hallitukselle säännöllisesti yhteisön liiketoiminnasta, riskinottoa ja riskiasemasta.

Keskusyhteisön johtokunta ja hallintoneuvosto sekä osuuspankkien ja Ryhmän muiden yhteisöjen hallitukset arvioivat säännöllisesti kokoonpanoan ja työskentelyään (kollektiivinen arviointi).

Luotettavan hallinnon periaatteita täydentävät keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamat Sisäisen valvonnan periaatteet, Riskinotto ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteet, Compliance-toiminnan periaatteet sekä johtokunnan vahvistamat Riskienhallinnan ohje, Eturistiriitojen hallinta OP Ryhmässä ohje, Johdon ja hallinnon nimitys ja arviointi keskusyhteisökonsernissa ja sen lähiyhteisöissä ja Johdon ja hallinnon nimitys ja arviointi osuuspankeissa -ohjeet sekä Ulkoistusten hallinta OP Ryhmässä -ohje.

3.2

Osuuspankit

Osuuspankkien hallintorakenne perustuu lainsäädäntöön ja pankin keskusyhteisön antamien mallisääntöjen pohjalta vahvistamiin sääntöihin ja ohjesääntöön, joissa hallintoelinten tehtävät on määritelty yksityiskohtaisesti. Osuuspankin sääntöjen muuttaminen edellyttää keskusyhteisön hyväksymistä eikä osuuspankillä ole ilman keskusyhteisön johtokunnan antamaa suostumusta oikeutta poiketa mallisääntöissä määritellystä hallintorakenteesta.

Osuuspankkeja koskevia periaatteita sovelletaan keskusyhteisökonserniin kuuluvaan Helsingin Seudun Osuuspankkiin vain soveltuvien osien johtuen poikkeavasta omistusrakenteesta.

Osuuspankissa päätösvaltaa käyttää omistaja-asiakkaiden valitsema edustajisto, tai jos osuuspankissa ei ole edustajistoa, osuuskunnan kokous.

Edustajiston kokouksella on osuuspankeissa sama päätösvalta ja tehtävät kuin osuuskunnan kokouksella. Edustajistomalli on osuuspankeille suositeltava hallintomalli, sillä edustajistopohjaisessa järjestelmässä jokaisella omistaja-asiakkaalla on mahdollisuus äänestää vaaleissa. Tämä edistää osuuspankin omistaja-asiakkaiden päätösvaltaa ja aktivoi omistaja-asiakkaita.

Osuuspankin sääntöjen mukaan vaalikelpoinen edustajiston vaaleihin on hyvämaineinen, osuuspankin palveluita käyttävä omistaja-asiakas, joka ei saa olla pankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa. Vaalikelpoisia eivät ole osuuspankin hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenet toimiaikanaan ja tehtävän päättymisestä lukien seuraavan viiden vuo-

den aikana. Sääntömääräys varmistaa, että edustajiston jäsen ei osallistu omaa vastuuvapauttaan tai muutoin oman toimintansa arviointia koskevan asian käsittelyyn ja päätökseen.

Muulla OP Ryhmässä työsuhteessa olevan henkilön sopivuutta edustajiston jäseneksi tulee arvioida kyseisen henkilön työtehtävän ja aseman perusteella.

Edustajistoon suositellaan valittavaksi jäseniä pankin omistaja-asiakasmäärän mukaan seuraavasti:

Osuuspankissa omistaja-asiakkaita	Edustajistossa jäseniä
25 000 tai enemmän	40-60
10 000-24 999	30-50
5 000-9 999	25-40
alle 5000	20-35

Edustajiston tai osuuskunnan kokoukset järjestetään siten, että sen jäsenet voivat tehokkaasti käyttää siellä oikeuksiaan. Kokoukset järjestetään sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana, että mahdollisimman moni edustajiston jäsen/omistaja-asiakas voi osallistua kokoukseen.

Osuuskuntalain edellyttämät asiakirjat sekä kokoukseen valmistellut henkilövalinta- ja muut päätösesitykset on sisällytettävä tai liitettävä kokoukseen tai pidettävä nähtävillä pankin internet-sivuilla. Edustajiston jäsenille tai osuuskunnan kokouksen osanottajille annetaan tarvittaessa lain edellyttämän informaation lisäksi laajempaa tietoa kokouksessa käsiteltävistä asioista.

Pankin toimitusjohtaja, hallintoneuvoston puheenjohtajat sekä riittävä määrä hallituksen jäseniä osallistuu edustajiston tai osuuskunnan kokoukseen, jotta kokouksen osanottajilla on mahdollisuus esittää heille kysymyksiä käsiteltävistä asioista. Tilintarkastajan tulee olla läsnä kokouksessa ainakin silloin, kun se on käsiteltävien asioiden vuoksi tarpeellista.

Hallintoneuvosto

Edustajisto tai osuuskunnan kokous valitsee pankille hallintoneuvoston, jonka tehtävänä on valvoa pankin hallituksen ja toimitusjohtajan johtamaa pankin hallintoa. Osuuspankin hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen ja toimitusjohtajan.

Hallintoneuvostoon suositellaan valittavaksi jäseniä pankin omistaja-asiakasmäärän mukaan seuraavasti:

Osuuspankissa omistaja-asiakkaita	Hallintoneuvostossa jäseniä
Yli 25 000	15-24
10 000-24 999	15-21
5 000-9 999	12-18
alle 5000	9-15

Hallintoneuvoston jäsenenä ei voi osuuspankin sääntöjen mukaan toimia osuuspankin hallituksen jäsen. Pankin toimitusjohtaja ei voi toimia hallintoneuvoston jäsenenä toimiaikanaan tai tehtävän päättymisestä seuraavan viiden vuoden aikana. Hallintoneuvoston jäsenenä ei myöskään voi toimia osuuspankin tai sen konserniin kuuluvan yhteisön palveluksessa oleva henkilö. Hallintoneuvoston valvontatehtävästä sekä hallitus- ja toimitusjohtajavalinnoista päättävän elimen roolista johtuen muualla OP Ryhmässä työsuhteessa olevan henkilön hallintoneuvoston jäsenyyttä on riippumattomuusnäkökulmasta arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon henkilön asema ja työtehtävät.

Hallintoneuvoston jäsen ei voi sääntöjen mukaan toimia ulkopuolisen, OP Ryhmän kanssa samalla toimialalla (kuten luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, maksulaitokset ja kiinteistövälitysliikkeet, terveys- ja hyvinvointipalveluja tuottavat yritykset) toimivan liikeyrityksen hallinnossa, pois lukien OP Ryhmän strategiset yhteistyökumppanit. Hallintoon kuulumisella tarkoitetaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyksiä sekä toimitusjohtajan tehtäviä.

Hallintoneuvoston jäsenyyden suositeltava enimmäiskesto samassa tehtävässä on yhdeksän (9) vuotta. Eri tehtävinä pidetään hallintoneuvoston jäsenyyttä sekä hallintoneuvoston puheenjohtajuutta ja varapuheenjohtajuutta. Tehtävän enimmäiskesto koskevan suosituksen tarkoituksena on edistää hallintohenkilöiden tehtäväkiertoa ja sitä kautta kerryttää hallintohenkilöiden monipuolista osaamista eri tehtävissä. Mikäli tehtävän enimmäiskesto täyttyy hallintoneuvoston jäsenen toimikauden kestäessä, hän saa kuitenkin toimia tehtävänsään jäljellä olevan toimikautensa loppuun.

Hallintoneuvoston on vahvistettava osuuspankin ohjesääntö, jossa kirjallisesti määritellään hallituksen ja hallintoneuvoston välinen tehtävänjako.

Hallintoneuvoston valiokunnat

Hallintoneuvoston jäsenten nimitysten valmistelussa edustajistoa/osuuskunnan kokousta ja hallituksen jäsenten nimitysten valmistelussa hallintoneuvostoa avustaa nimitysvaliokunta, johon kuuluvat hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä kahdesta neljään edustajiston keskuudestaan valitsemaa jäsentä tai osuuskunnan kokouksen valitsemaa omistaja-asiakasta.

Toimitusjohtajan valintaa varten perustetaan tilapäinen valmisteleva toimikunta, johon kuuluvat pankin hallituksen keskuudestaan valitsemien jäsenten lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajat. Toimitusjohtaja ei ole toimitusjohtajan valintaa valmistelevan toimikunnan jäsen.

Hallintoneuvoston on vahvistettava nimitysvaliokunnan keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet kirjallisessa työjärjestyksessä.

Valiokunnalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan se raportoi työstään hallintoneuvostolle.

Hallitus

Osuuspankin hallituksen tehtävänä on osuuspankin toiminnan johtaminen lainsäädännön, osuuspankin sääntöjen, osuuspankin ohjesäännön ja keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jotka eivät lain ja pankin sääntöjen mukaan kuulu toimitusjohtajalle, hallintoneuvostolle taikka edustajistolle tai osuuskunnan kokoukselle. Hallituksella on erityinen velvollisuus valvoa pankin etua ja edistää sen kehitystä.

Hallituksen jäsenlukumäärän tulee olla sellainen, että hallitustyöskentely on tehokasta ja hallituksessa on kokonaisuutena riittävästi asiantuntemusta. Hallitukseen suositellaan valittavaksi 3 – 7 jäsentä.

Enemmistö osuuspankin hallituksen jäsenistä tulee olla riippumattomia pankista. Jos hallituksen enemmistön riippumattomuusedellytyksen täyttäminen johtaisi tilanteeseen, jossa hallitukseen tulisi kerralla liikaa vaihtuvuutta ja se siten vaikeuttaisi tai vaarantaisi hallitustyöskentelyä, voidaan hallituksen jäsenten enemmistön riippumattomuudesta poiketa. Poikkeaminen edellyttää, että hallituksen uudistamisesta on olemassa kirjallinen suunnitelma, jonka mukaan hallituksen uudistaminen tehdään hallitusti ja porrastetusti lähivuosien hallitusvalinnoissa. Poikkeama riippumattomuusedellytyksestä on aina myös perusteltava ja tuotava esille seuraavassa osuuspankin hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevassa selvityksessä.

Hallituksen jäsenen riippumattomuus arvioidaan valinnan yhteydessä, ja silloin, kun hallituksen jäsenen riippumattomuutta koskevat seikat muuttuvat. Hallituksen jäsenen on ilmoitettava sellaisista seikoista, joilla on merkitystä riippumattomuuden arvioinnissa.

Osuuspankin tai sen konsernin palveluksessa oleva muu henkilö kuin osuuspankin toimitusjohtaja ei saa toimia hallituksen jäsenenä. Toimitusjohtaja ei kuitenkaan saa toimia hallituksen jäsenenä viiden vuoden aikana tehtävänsä päättymisestä lukien. Hallituksen jäsen ei voi sääntöjen mukaan toimia ulkopuolisen, OP Ryhmän kanssa samalla toimialalla (kuten luottolaitokset, vakuutusyhtiöt, sijoituspalveluyritykset, maksulaitokset ja kiinteistövälikauppa, terveys- ja hyvinvointipalveluja tuottavat yritykset) toimivan liikeyrityksen hallinnossa, pois lukien OP Ryhmän strategiset yhteistyökumppanit. Hallintoon kuulumisella tarkoitetaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyksiä sekä toimitusjohtajan tehtäviä.

Hallitus vastaa

- valvonnan ja valvontajärjestelmien riittävydestä ja luotettavuudesta toimitusjohtajan ja pankin muun toimivan johdon osalta ja valvoo toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa
- luottolaitostoimintaa koskevan sääntelyn sekä OP Ryhmän yhteisten toimintaperiaatteiden sekä keskusyhteisön antamien ohjeiden noudattamisesta.

Osuuspankin hallitus pitää vähintään kerran vuodessa pankin riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan seurantakokouksen. Kokoukseen kutsutaan hallituksen jäsenten lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajat, tilintarkastaja, ja pankille nimetty keskusyhteisön Ryhmäohjauksen yhteyspäällikkö. Kokouksen tarkoituksena on varmistaa, että pankin ylimmällä johdolla on kattava kokonaiskuva pankin riskeistä, riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan tilasta ja

kehityksestä sekä pankin toiminnan vaatimustenmukaisuudesta. Kokonaiskuva antaa pohjan hallituksen linjaaville päätöksille, jotka ohjaavat pankin liiketoimintaa sekä ja riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa. Hallintoneuvoston edustajat toteuttavat kokouksessa hallintoneuvostolle kuuluvaa yleistä valvontavelvollisuutta.

Koska hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallitusta, hallintoneuvoston puheenjohtaja voi osallistua riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan kokousten lisäksi muihin hallituksen kokouksiin niiden asioiden käsittelyn aikana, jotka ovat pankin toiminnan kannalta tärkeitä tai laajakantoisia tai kohdistuvat pankin valvontaan. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ei kuitenkaan voi osallistua hallituksen päätöksentekoon.

Hallituksen valiokunnat

Hallitus voi valita keskuudestaan tarkastusvaliokunnan avustamaan sitä valvontatehtävän hoitamisessa. Tarkastusvaliokunnan jäsenten tulee olla riippumattomia pankista. Tarkastusvaliokuntaan valitaan vähintään kaksi ja enintään neljä jäsentä. Tarkastusvaliokunnan jäsenillä tulee olla tehtävänsä riittävä asiantuntemus. Toimitusjohtaja ei voi olla tarkastusvaliokunnan jäsen.

Toimitusjohtaja

Osuuspankin toimitusjohtajan valitsee pankin hallintoneuvosto.

Mikäli toimitusjohtaja kuuluu pankin hallitukseen, hän ei toimi sen puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana.

Osuuspankin toimitusjohtaja hoitaa pankin päivittäistä hallintoa lainsäädännön ja ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että pankin toiminta on hallituksen vahvistaman strategian, toimintasuunnitelman ja Ryhmän ohjeiden mukaisesti tehokasta ja kannattavaa, toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvaa ja riskeiltään hallittua.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan johtoryhmä, jolla ei ole virallista yhtiöoikeudellista asemaa eikä muodollista päätösvaltaa.

Toimitusjohtajalla on velvollisuus raportoida hallitukselle säännöllisesti pankin liiketoiminnasta, riskinotto kyvystä ja riskiasemasta sekä antaa hallitukselle tiedoksi pankin toimintaa koskevat viranomaisten kannanotot, tarkastuskertomukset ja huomautukset sekä merkittävät vahinkotapahtumat, havaitut uudet riskit ja ohjeiden noudattamattomuutta koskevat havainnot.

3.3 Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt

OP Osuuskunta toimii OP Ryhmän keskusyhteisönä ja keskusyhteisökonsernin emoyhteisönä.

Ylintä päätösvaltaa keskusyhteisössä käyttää osuuskunnan kokous, joka valitsee keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet.

Keskusyhteisön hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että OP Ryhmän, keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä osuuskunnan ja OP Ryhmän edun mukaisesti.

Valvontatehtävän hoitamisessa hallintoneuvostoa avustavat tarkastusvaliokunta, riskienhallintavaliokunta ja palkitsemisvaliokunta, joiden työjärjestykset hallintoneuvosto vahvistaa. Hallintoneuvoston jäsenten nimitysten valmistelussa osuuskunnan kokousta avustaa OP-liittojen edustajista koostuva OP Ryhmän nimitysvaliokunta. Keskusyhteisön johtokunnan jäsenten ja muiden avainhenkilöiden valinnassa hallintoneuvostoa avustaa hallintoneuvoston jäsenistä koostuva keskusyhteisökonsernin johdon nimitysvaliokunta.

Valvonnan riippumattomuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi hallintoneuvoston jäsenistä vähintään 2/3 on riippumattomia edustajia, jotka eivät osallistu jäsenpankkien päivittäiseen johtamiseen. Monipuolisen osaamisen varmistamiseksi hallintoneuvostoon valitaan myös Ryhmän ulkopuolisia jäseniä. Tarkastusvaliokunnan ja riskienhallintavaliokunnan varsinaiset jäsenet nimetään vain riippumattomien ja ulkopuolisten hallintoneuvostojäsenten piiristä.

Keskusyhteisön ja sen konsernin operatiivisesta johtamisesta ja OP Ryhmän ohjauksesta vastaa keskusyhteisön johtokunta. Keskusyhteisön johtokunta tekee esitykset tytäryhteisöjen hallitusten jäsenistä, jotka valitaan osakkeenomistajien kokouksessa.

Johtokunta voi perustaa toimikuntia valmistelemaan asioita sen päätettäväksi tai tekemään päätöksiä johtokunnan toimikuntien työjärjestyksissä niille delegoimista asioista.

Keskusyhteisön johtokunta vahvistaa keskusyhteisön johtamisjärjestelmän kuvauksen ja sen liitteenä olevat työjärjestykset, joissa keskusyhteisön organisaatorakenne ja päätöksentekojärjestelmä on kuvattu yksityiskohtaisesti.

4 Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisointi

Riskienhallinta ja compliance -toiminta ja sisäinen tarkastus organisoidaan OP Ryhmän yhteisöissä liiketoiminnoista riippumattomaksi noudattaen kolmen puolustuslinjan periaatetta. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostaa liiketoiminnassa toteutettava operatiivinen riskienhallinta, toisen puolustuslinjan riippumaton riskienhallintatoiminto ja compliance -toiminto ja kolmannen puolustuslinjan Sisäinen tarkastus.

Osuuspankeissa riskienhallinta järjestetään johtokunnan tai sen valtuuttamana riskienhallintatoimikunnan vahvistaman Riskienhallinnan tehtävät ja organisointi -kuvauksen edellyttämällä tavalla. Aluepankeissa edellytetään pääsääntöisesti olevan erillinen riippumaton riskienhallintatoiminto. Osuuspankeissa riskienhallintaan ja compliance -toimintaan liittyvien tehtävien toteuttamista tuetaan myös keskusyhteisön Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuen tarjoaman palvelun avulla.

Keskusyhteisön yhteisössä riippumattomalle riskienhallinnalle (II – puolustuslinja) kuuluvat tehtävät hoidetaan keskitetysti keskusyhteisön Riskienhallinta-organisaatiossa, joka toimii liiketoiminnoista riippumattomasti. Riskienhallintajohtajilla Riskienhallinnassa työskentelevillä johtajilla ja compliance -toiminnasta vastaavalla johtajalla ei ole tehtäviä, jotka vaarantaisivat heidän riippumattomuutensa suhteessa niihin liiketoimintoihin, joita he valvovat.

Compliancella kuuluvat tehtävät hoidetaan liiketoiminnasta riippumattomasti Group Compliance Officerin työnjohdossa. Group Compliance Officerilla ei ole tehtäviä, jotka vaarantaisivat hänen riippumattomuutensa suhteessa liiketoimintoihin.

Keskusyhteisön Riskienhallinta raportoi säännöllisesti hallintoneuvoston riskienhallintavaliokunnalle. Compliance raportoi tämän lisäksi säännöllisesti myös hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle.

Keskusyhteisössä toimiva Sisäinen tarkastus hoitaa keskitetysti OP Ryhmän yhteisöjen sisäisen tarkastuksen tehtävät. Ryhmän Sisäisestä tarkastuksesta vastaava johtaja raportoi sisäisen tarkastuksen havainnoista johtokunnalle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle.

5 Hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen

Hallintoelinten kokoonpanoa tulee suunnitella pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoelimissä edellyttää, että hallintoelimissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta

Jo valmisteltaessa hallintoelinten jäsenten valintaa tulee huomiota kiinnittää henkilön hallintoelimen kokoonpanolle tuottamaan lisäarvoon mm. riittävän monimuotoisuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Monimuotoisuutta ylläpidetään ja kehitetään varmistamalla valittavien henkilöiden monipuolinen osaaminen ja kokemus, alueellinen edustavuus ja sukupuolten ja eri ikäryhmien riittävä edustus hallintoelimissä.

Tavoitteena on, että keskusyhteisön hallintoneuvostossa ja osuuspankkien hallintoneuvostossa ja hallituksissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina suhteessa 60/40 %. Tavoitteeseen pyritään pitkäjänteisesti varmistamalla, että ehdolla olevista, osaamiseltaan ja kokemukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

6 Luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon varmistaminen (Fit & Proper)

Kaikkien OP Ryhmässä toimivien henkilöiden tulee olla luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia, jotta asiakkaiden, omistajien, markkinoiden ja valvontaviranomaisten luottamus Ryhmän toimintaan säilyy kaikissa olosuhteissa.

OP Ryhmässä johtamisesta sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan aina valittaessa henkilö tehtävään ja sen jälkeen säännöllisesti. Luottolaitoksissa, sijoituspalveluyrityksissä ja vakuutusyhtiöissä arviointi toteutetaan vuosittain, muissa yhteisöissä joka toinen vuosi
Osuuspankeissa arvioinnin piiriin kuuluvat:

- Hallitusten jäsenet ja varajäsenet
- Toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa

Keskusyhteisössä arvioinnin piiriin kuuluvat:

- Keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet
- Keskusyhteisön johtokunnan jäsenet
- Liiketoimintasegmenttien, Ryhmäpalveluiden, Kehittäminen ja teknologia sekä Talous ja keskuspankki toiminnon Tasehallinta ja keskuspankki alueen johtoryhmä
- riskienhallinnasta vastaava johtaja
- Ryhmän sisäisestä tarkastuksesta vastaava johtaja
- Group Compliance Officer
- Yhteisöjen hallituksen jäsenet ja varajäsenet
- Yhteisöjen toimitusjohtajat ja heidän sijaisensa
- Keskeisistä toiminnoista vastaavat johtajat
  - Ulkomaisten sivukonttoreiden johtajat ja heidän sijaisensa
  - OP Yrityspankin ja OP Helsingin rahoitusjohdon jäsenet
  - Baltian toiminnoista vastaava henkilö
  - OP Yrityspankissa arvopaperisijoituksista vastaava henkilö

- o Vakuutusasiakkaat-liiketoimintasegmentissä yhtiöiden hallintojärjestelmissä määritellyt keskeistä toiminnoista vastaavat henkilöt

Muista keskusyhteisön sekä sen konserni- ja lähiyhteisöjen arvioinnin piiriin kuuluvista henkilöistä päättää keskusyhteisön johtokunta.

Luotettavan hallinnon varmistamiseksi on johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon vastattava vastuuseen ja tehtävään liittyviä vaateita jatkuvasti.

OP Ryhmän yhteisöjen hallintoelinten jäsenet perehdytetään tehtäväänsä riittävällä tavalla. Tätä tuetaan ryhmätasoisella hallinnon osaamisen kehittämisen kokonaisuudella.

Henkilöt arvioidaan aina ennen kuin uusia henkilöitä valitaan Fit & Proper -arvioinnin piirissä oleviin tehtäviin, mutta koska valintapäätöksen perusteena olevan arvion taustatiedot voivat muuttua ajan myötä, päivitetään arviointia valinnan jälkeen säännöllisesti sekä aina kun tietoon on tullut seikkoja, jotka saattavat vaarantaa henkilön luotettavuuden tai sopivuuden. Arviointiin liittyvien tietojen ajantasaisuutta varmistetaan hankkimalla henkilöistä myös arvioinnin edellyttämät tukitiedot säännöllisesti. Lisäksi ilmoitusvelvolliset veloitetaan oma-aloitteisesti informoimaan ko. yhteisöä, mikäli heidän tiedoissaan tapahtuu olennainen, arvioinnin kannalta merkittävä muutos.

Fit & Proper -arviointit toteutetaan

- aina ennen kuin uusi henkilö valitaan johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavaksi henkilöksi
- aina ennen henkilön nimittämistä uuteen, aikaisempaa merkittävämpään tehtävään tai henkilön vastualueen laajentuessa oleellisesti entisestä
- aina kun henkilön luotettavuus, sopivuus tai ammattitaito kyseenalaistuu
- säännöllisesti luottolaitoksissa, sijoituspalveluyrityksissä ja vakuutusyhtiöissä vuosittain ja muissa yhtiöissä joka toinen vuosi.

Fit & Proper -arvioinnin yhteydessä arvioidaan aina myös hallinnon jäsenten riippumattomuus yhteisöstä. Riippumattomuuden arvioinnissa on kysymys tapauskohtaisesta kokonaisarviosta.

Keskusyhteisön johtokunta vahvistaa Ryhmän ja sen yhteisöjen Fit & Proper -arviointiin liittyviin menettelytapoihin, raportointiin sekä tietojen säilyttämiseen liittyvän, näitä periaatteita tarkentavan ohjeen.

7

Eturistiriitojen hallinta

Ryhmän jokaisen yhteisön hallintoon, johtoon ja henkilöstöön kuuluvan tulee toimia yhteisön ja Ryhmän eduksi ilman epäasiallisia sivuvaikutteita. Jokainen Ryhmän yhteisön hallinnon, johdon ja henkilöstön edustaja on velvollinen omalta osaltaan varmistamaan eturistiriitatilanteiden välttämistä tai asianmukaista hallintaa.

Valittaessa OP Ryhmän yhteisöissä henkilöitä päättäviin asemiin varmistetaan aina ennen valintaa, että mahdolliset eturistiriitatilanteet tunnistetaan. Eturistiriitatilanteiden syntymistä päättävässä asemassa olevien tehtävien välillä pyritään välttämään. Jos eturistiriitatilanteen välttäminen ei ole mahdollista, henkilövalinnan yhteydessä suunnitellaan ja dokumentoidaan toimintamallit, joilla eturistiriitatilannetta hallitaan ja valvotaan. Eturistiriitatilanteena

ei pidetä osuuspankkien edustajien osallistumista keskusyhteisökonsernin hallintoelimiin tai ohjausryhmiin. Eturistiriitatilanteen ei myöskään katsota syntyvän tilanteessa, jossa keskusyhteisökonsernin tytäryhtiön toimitusjohtajalla on myös ryhmäkohtaisia vastuita. Näissä tilanteissa noudatetaan tavanomaisia jääviyskäytäntöjä.

Keskusyhteisön johtokunta vahvistaa eturistiriitojen hallintaa koskevan ohjeistuksen, jossa kuvataan tarkemmin eturistiriitojen hallintaan liittyvät menettelytavat.

8 Palkitseminen

OP Ryhmällä on vahvistetut henkilöstöä koskevat toimintaperiaatteet, jotka sisältävät henkilöstösuunnitelman sekä johtamista, esimiestyötä ja henkilöstön kehittämistä koskevat linjaukset ja palkitsemisperiaatteet. Palkitsemisperiaatteiden tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja OP Ryhmän arvojen mukaista toimintakulttuuria. Palkitsemisjärjestelmät rakennetaan siten, että ne eivät houkuttele ei-toivottuihin toimintatapoihin tai riskinottoa koskevia linjauksia suuremman riskin ottamiseen.

Liiketoiminnoista riippumattomaan riskienhallintaan, compliance-toimintoon, sisäiseen tarkastukseen tai ulkoiseen laskentaan osallistuvaa henkilöstöä ei palkita sen liiketoiminta-alueen taloudellisen tuloksen perusteella, jota he valvovat tai jonka tulosta he laskevat.

9 Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistle blowing)

OP Ryhmässä ylläpidetään järjestelmää, jonka kautta ilmoitukset epäillyistä säännösten ja määräysten rikkomuksista on mahdollista tehdä nimettömänä OP Ryhmän Sisäisestä tarkastuksesta vastaavalle johtajalle. Ilmoitus voi myös koskea OP Ryhmän arvojen vastaista toimintaa.

Ilmoituksen perusteella ryhdytään välittömästi toimiin asian selvittämiseksi. Tehdyt ilmoitukset käsitellään luottamuksellisina. Ilmoituksen tekijän halutessaan ilmoittamat ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot pidetään salassa ja ne säilytetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Pääsy ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilöllisyyttä sekä ilmoituksen sisältöä koskeviin tietoihin on rajattu Sisäisestä tarkastuksesta vastaavaan johtajaan ja henkilöihin, joiden hänen arvionsa mukaan on välttämätöntä selvittää asiaa.

10 Tietojen julkistaminen

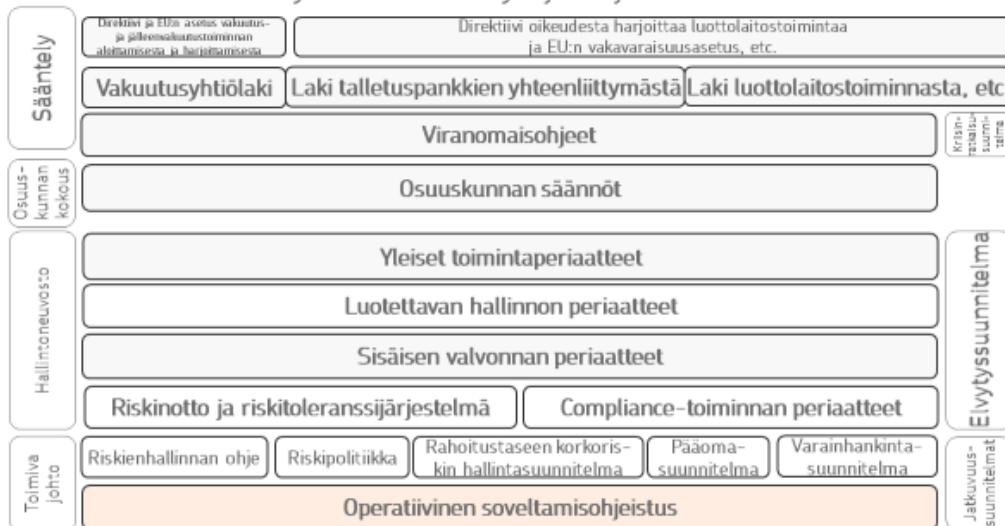
OP Ryhmän ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan keskusyhteisön johtokunnan hyväksymää tiedotuspolitiikkaa, jonka mukaisesti tiedot keskusyhteisöstä ja sen konserniin kuuluvista yhtiöistä julkistetaan. Tiedotuspolitiikan mukaisesti internetsivuilla julkaistaan vuosittain OP Ryhmän selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement).

Osuuspankki julkaisee verkkosivuillaan hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitykseen sisältyy kuvaus osuuspankin hallinnon toiminnasta sekä selostus hallinnolle asetettujen vaatimusten noudattamisesta. Selvityksessä mainitaan myös osuuspankin hallintohenkilöiden, toimitusjohtajan sekä muiden avainhenkilöiden tarvittavat henkilötiedot, hallituksen jäsenten riippumattomuutta ja kokouksiin osallistumista koskevat tiedot, hallintohenkilöitä koskevat palkkiotiedot, toimitusjohtajan irtisanomisaika, irtisanomisajan palkka sekä muut tehtävän päättyessä maksettavat etuudet.

Osuuspankin hallitus tai hallituksen tarkastusvaliokunta käsittelee hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitys annetaan vuosittain kalenterivuodesta kerrallaan ja laaditaan käyttäen OP Ryhmän mallipohjaa.

Liite 1

OP Ryhmän sääntely- ja ohjeistuskehikko

Liite 2

OP Ryhmän hallintorakenne

